

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 009116 12 Кж
Бања Лука, 27.11.2012. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ !

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Драгомира Миљевића, као предсједника вијећа, Слободана Милашиновића и Даниеле Миловановић, као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптуженог М.П., због кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, одлучујући о жалби браниоца оптуженог, изјављеној против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број: 11 0 К 009116 12 К од 05.07.2012. године, у сједници вијећа одржаној дана 27.11.2012. године у присуству републичког тужиоца Витомира Солдата, оптуженог и његовог браниоца, донио је

П Р Е С У Д У

Одбија се као неоснована жалба браниоца оптуженог М.П. и пресуда Окружног суда у Бањој Луци број: 11 0 К 009116 12 К од 05.07.2012. године, потврђује.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци број: 11 0 К 009116 12 К од 05.07.2012. године оптужени М.П. оглашен је кривим због кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљем тексту: КЗ СФРЈ) и осуђен на казну затвора у трајању од 8 (осам) година, обавезан је да плати трошкове кривичног поступка, а оштећени Р.Х. је са имовинскоправним захтјевом упућен на парницу.

Против те пресуде жалбу је благовремено изјавио бранилац оптуженог, адвокат мр М.Д.из Б.Л., због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног закона и одлуке о казни, са приједлогом да се жалба уважи, побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење или одреди одржавање претреса пред другостепеним судом или побијана пресуда преиначи и оптужни ослободи од оптужбе или блаже казни.

Одговор на жалбу није поднесен.

На сједници вијећа овог суда бранилац оптуженог остао је у цјелости код поднесене жалбе и приједлога изнесених у жалби, а републички тужилац је предложио да се жалба браниоца оптуженог одбије као неосноваана.

Приговори жалбе браниоца оптуженог, сведени на заједнички именилац, у суштини се свде на исказано становиште манифестовано у тврдњи да нема доказа да је оптужени починио кривично дјело ратног злочина против цивилног становништва, за које је оглашен кривим побијаном пресудом, као и на тврдњи да је та пресуда резултат погрешне примјене Кривичног закона у правној оцјени радњи оптуженог на погрешно и непотпуно утврђеној чињеничној основи. Прије тога, према становишту жалбе, побијана пресуда чини крупне повреде поступка јер је изрека у цјелини противрјечна датим разлозима, умјесто ваљаних разлога о одлучним чињеницама побијана пресуда износи претпоставке у чему жалба налази битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС. У сегменту повреде Кривичног закона и одлуке о кривичној санкцији жалба сматра да је због свега тога и примјена Кривичног закона на конкретан случај остала погрешна јер је према оптуженом примјењен закон који се није могао примјенити и да одлука о кривичној санкцији није довољно образложена јер разлози о постојању отежавајућих околности које је првостепени суд нашао на оптуженог нису утемељени.

Испитујући побијану пресуду у оном дијелу који се жалбом побија, а у смислу одредбе члана 320. Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), а по службеној дужности и да ли је на штету оптуженог повријеђен Кривични закон, овај суд је одлучио као у изреци из следећих разлога:

За изнесене тврдње жалбе браниоца оптуженог и на основу њих изведене закључке не може се наћи реално упориште у побијаној пресуди. Њеном пажљивом анализом, а у правцу жалбених приговора, није нађена битна повреда одредаба кривичног поступка у облику како жалба сугерише.

Нема основа за тврдњу да је због пропуста првостепеног суда побијана пресуда незаконита због битне повреде одредаба кривичног поступка, односно због тога што је изрека пресуде противрјечна сама себи а и разлозима, па и због тога што у пресуди нису наведени разлози о одлучним чињеницама. Наиме, када су у побијаној пресуди дати разлози за одлучне чињеница, а жалба оспорава валидност тих разлога, онда се на приговору таквог карактера не може занивати битна повреда кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС у форми противрјечности пресуде и недостатку ваљаних разлога о одлучним чињеницама, како то жалба поставља, јер се у суштини ради о приговорима којима се оспорава правилност чињеничне основе побијане пресуде.

У приговору мањкавости чињеничне основе жалба сматра да су учињене повреде поступка резултат погрешне и непотпуне чињеничне основе при чему доводи на неки начин у питање и постојање оружаног сукоба у вријеме критичног догађаја (Ако је већ било ванредно стање откуд су кафићи радили и сл.) и статуса оптуженог (Одбрана је доказала да је у периоду од 06.04.1992.

године до 01.06.1995. године оптужени био на радној обавези у ДП Т. Г., да критичне прилике није био припадник ни једне војне јединице, а то значи да није имао униформу и оружје, па самим тим није био међу НН извршиоцима.) при чему се покушава да се компромитују докази који подржавају оптужбу, а као вјеродостојни и увјерљиви прихвате докази који подржавају одбрану оптуженог.

Правилан је закључак првостепеног суда образложен на страни 4. и 8, побијане пресуде да је на подручју општине Г. у инкриминисано вријеме било оружаних сукоба на цијелој територији општине Г., што су потврдили сви саслушани свједоци, а исто произилази и из материјалних доказа, односно Одлуке Предсједништва РС од 15.04.1992. године о проглашењу непосредне ратне опасности и Одлуке Предсједништва РБиХ од 20.06.1992. године о проглашењу ратог стања, као и да починилац не мора бити свјестан да својим поступцима крши правила међународног права, те да није потребно да је учинилац дјела припадник оружаних формација, јер се конкретно кривично дјело може извршити од стране сваког припадника зараћених страна, без обзира да ли је припадник оружаних формација или неких других ненаоружаних формација. Стога се и приговори жалбе браниоца оптуженог да није постојао оружани сукоб на подручју Г., да је оптужени у инкриминисаном времену био у радној обавези, да није имао униформу и оружје и да стога није могао извршити конкретно кривично дјело указују као неосновани.

Искази свједока, које суд цијени и прихвата и на којима заснива пресуду, критички су цијењени. Одређене непрецизности у исказима свједока, које су посматране са временске дистанце неминовне, ипак су отклоњене њиховим повезивањем са другим прихваћеним доказима и нису се одразиле на одређеност и јасноћу датог образложења, а у крајњем исходу ни на правилност и потпуност утврђеног чињеничног стања.

У погледу чињеничног стања изреке пресуде суд је имао ваљане доказе на којима је засновао своју одлуку. Свједоци Х.Х., М.Х., Р.Х., Г.В., Р.И. и М.В., чије исказе суд прихвата, дали су такав опис околности и поступања оптуженог да се не оставља мјеста сумњи у правилност изведеног закључка. Свједоци Х.Х., М.Х. и Р.Х., чији искази дати у истрази су кориштени приликом директног испитивања на главном претресу након чега су приложени као доказни материјал, су сагласни у томе да су 10.8.1992. године, око 22 часа, у двориште куће Р.Х., гдје су се налазили оштећени А.Х., Ф.Ћ. и Р.А., дошла четири човјека, наоружани пушкама, у маскирним униформама и чарапама на глави, а затим уз употребу силе угурали оштећене у комби наранџасте боје и одвезли у правцу ријеке С., из ког правца се након одређеног времена чула пуцњава. У својим исказима датим у току истраге и исказу на главном претресу свједок Х.Х. је категорична да је оптуженог препознала по гласу када им је (свједоку и оштећенима) рекао: Док ми гинемо, ви се овдје јебете. С друге стране искази свједока М.Х. да су се напољу чули тупи ударци и А. (оштећени А.Х.) како говори: Комшија, шта то радиш, шта би и да је помислила да је А. неког препознао и свједока Р.Х. да је неко од оштећених рекао: Шта ти комшија, што је овај свједок схватио као чињеницу је неко од тих маскираних лица препознат, поткријепљују исказ Х.Х., тим прије што им је свједок Х.Х. потврдила да је оптуженог препознала по гласу.

И исказима свједока Г.В., Р.И. и М.В., чији искази дати у истрази су такође кориштени приликом директног испитивања на главном претресу након чега су приложени као доказни материјал, који су се налазили у комбију којим су оштећени одвезени, утемељено је утврђење побијане пресуде да је међу четворицом униформисаних, наоружаних и маскираних лица био и оптужени М.П. Ови свједоци сагласно изказују да су се 10.8.1992. године кретали комбијем наранцасте боје којим је управљао свједок Р.И. и да их је у близини кафане К. зауставила група од 4 - 5 наоружаних лица, обућених у маскирне униформе са капуљачама или фантомкама на глави, једно од тих лица им се обратило ријечима да изађу из комбија и да сачекају да одвезу негдје тројицу Муслимана, које су видјели да чуче поред ограде у близини комбија, па су свједоци В. и В.1 изашли из комбија, свједок И. је одвезао у комбију маскирана лица и три младића муслиманске националности, а свједоци В. и В.1 су отишли до оближње кафане Ђ. гдје су сачекали И., који се вратио кроз отприлике 45 минута.

Свједоци Г.В. и М.В. наводе да им је И. испричао да је комби одвезао до насипа на ријеци С., да су маскирана лица одвели тројицу момака, да је чуо пуцње, а свједок В. и да му је И. рекао да је по гласу међу маскираним лицима препознао М.П. Свједок М.В. посебно наводи да је препознао једног од младића, који је од њега затражио помоћ, међутим једно од маскираних гурнуо му је пушку испод врата и рекао Хоћеш ти умјесто њега?, да му се сутрадан по догађају у кафани К. обратио оптужени тако што му је опсовао мајку и рекао: Мислио сам да си четник, синоћ умјесто да их убијеш ти их браниш, па је свједок схватио да је лице претходне вечери које му је ставило пушку на врат управо М.П. и да након тог разговора са оптуженим отишао на кеј поред С. гдје је затекао три беживотна тијела, а у близини лешева видио више чаура, које нису биле од пиштољских метака.

Свједок Р.И. у свом исказу потврђује исказ М.В. у погледу помоћи једном од тројице младића наводећи да су му маскирана лица наредили да вози комби, а затим увели те момке унутра, да је примијетио да иза њега сједи А.Х. кога је познавао и који га је молио да му помогне, међутим, наређено му је да вози, да је зауставио комби на удаљености око 300 метара од ријеке С., извели су та три момка и одвели у мрак према ријеци С. и да је по повратку у кафић Ђ., гдје су га чекали Г.В. и М.В. рекао људи су побијени, бјежимо одавде, јер је чуо рафале и пуцњаву, наводећи такође да мисли да В. и В.1 по повратку у кафану у којој су га чекали није спомињао имена.

Осим исказа побројаних свједока, који посредно потврђују чињеницу да су оштећени дана 10.8.1992. године лишени живота, чињеница смрти је доказана и изводима из Матичне књиге умрлих из којих се види да је у Матичној књизи умрлих која се води за мјесто Б.Г. под редним бројем 179 за годину 1992. извршен упис смрти Ф.Ћ., под редним бројем 180 за годину 1992. извршен упис смрти А.Х. и под редним бројем 183 за годину 1992. извршен упис смрти Р.А., а као дан, мјесец и година смрти ових лица означен 10. (десети) август 1992. године, а мјесто смрти Б.Г.

Дакле, према утврђеном чињеничном стању у конкретном предмету нема непосредних очевидаца да је оптужени, заједно са још тројицом непознатих лица, пуцањем из ватреног оружја, лишио живота оштећене па је чињенично стање утврђивано на основу бројних посредних доказа. У таквом случају основ за осуђујућу пресуду може представљати само такав низ чињеница утврђених на основу посредних доказа, које су несумњиво утврђене и међусобно чврсто и логички повезане да представљају затворен круг и са пуном сигурношћу упућују на једини могући закључак да је управо оптужени извршио кривично дјело које је предмет оптужбе и да се изведеним доказима искључује свака друга могућност. Коначни закључак треба да се заснива на већем броју чињеница и околности, које треба да су узајамно повезане и да се логички надопуњују и потврђују. Управо тако је и поступио првостепени суд када је нашао утврђеним да је оптужени, на начин поближе описан у изреци побијане пресуде, починио кривично дјело за које је оглашен кривим побијаном пресудом.

Ради тога, код оваквог стања ствари, ни приговори који су упућени правилности и потпуности чињеничног стања немају основа.

Нема ни основа за приговоре жалбе да је примјена КЗ РС на конкретни случај остала погрешна јер је према оптуженом примјењен закон који се није могао примјенити, при чему се, у оквиру приговора мањкавости чињеничне основе, доводи у питање и постојање оружаног сукоба у вријеме критичног догађаја и статуса оптуженог у то вријеме. Ово из разлога што је у конкретном предмету примјењен КЗ СФРЈ, а не КЗ РС, како се то жалбом погрешно указује.

С друге стране, приликом оцјене карактера сукоба, прије свега, треба утврдити да ли је у времену и простору, како је то наведено у чињеничном опису, постојао оружани сукоб у смислу одредбе члана 3. став 1 тачка 1. под а) IV. Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12.8.1949. године (у даљем тексту Конвенција). Затим да ли се десила једна од посљедица прописаних чланом 3. став 1. тачка 1. Конвенције, у овом случају убиство три лица. Као одлучну чињеницу треба утврдити постојање везе између оружаног сукоба и поменуте посљедице. Надаље одлучну чињеницу у овом предмету представља и утврђење да ли оштећени спадају у круг заштићених лица према споменутој одредби конвенције. Таква лица су она која не учествују у непријатељствима, односно цивили. Извршиоци овог кривичног дјела могу бити само припадници страна у сукобу или њихови саучесници.

Предметна пресуда позива се и на члан 13. став 2. у вези са чланом 4. став 2. тачка а) Допунског протокала уз Женевску конвенцију о заштити жртава немеђународних оружаных сукоба од 08. јуна 1977. године (Протокол II) којим се прописује да су сва лица која не узимају директно учешће или која су престала да учествују у непријатељствима заштићена од дјела која се односе, између осталог, на насиље над животом које подразумјева прије свега убиство. Овдје треба имати у виду да је одредбом члана 1. тога Протокола дефинисано материјално поље примјене истога, те да се односи на развијање и допуњавање члана 3. Конвенције.

Испитујући по службеној дужности да ли је на штету оптуженог повријеђен Кривични закон овај суд налази да није повријеђен Кривични закон на штету оптуженог.

Дакле, потпуно и правилно утврђујући чињенично стање првостепени суд изводи правилан закључак да је оптужени на овакав начин поступио супротно члану 3. став 1. тачка 1. под а) IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12. августа 1949. године, члану 13. став 2. у вези са чланом 4. став 2. тачка а) Допунског протокола уз Женевску конвенцију од 12. августа 1949. године о заштити жртава међународних оружаных сукоба (протокол II) и правилно радње оптуженог квалификује као кривично дјело ратног злочина против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ.

Разматрајући жалбу браниоца оптуженог у дијелу којом се побија одлука о изреченој кривичној санкцији овај суд је нашао да су првостепеном пресудом правилно утврђене све околности од значаја за одмјеравање казне и да су те околности адекватно вредноване. Олакшавајуће околности које је првостепени суд нашао на страни оптуженог и на које се позива у образложењу побијане пресуде (неосуђиваност, животна доб, породичност, материјалне прилике, протек времена) су, и по оцјени овог суда, дошле у пуној мјери до изражаја у изреченој казни затвора од 8 (осам) година. Изречена казна затвора, и по оцјени овог суда, представља потребну мјеру казне да би се остварила сврха кажњавања како у сегменту васпитног утицаја према оптуженом да убудуће не чини кривична дјела, тако и у превентивном дјеловању према другима да не чине кривична дјела.

Из изнијетих разлога жалба браниоца оптуженог је на основу члана 327. ЗКП РС одбијена као неоснована, на начин описан у изреци ове пресуде.

Записничар
Соња Матић

Предсједник вијећа
Драгомир Миљевић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић